

Frank, Marian

Planowanie społeczne w warunkach rozwinętego społeczeństwa socjalistycznego : VI Ogólnopolska Konferencja Naukowa zorganizowana przez Katedrę Polityki Społecznej Uniwersytetu Warszawskiego w Towarzystwie Naukowym Płockim

Notatki Płockie 21/5-88, 36-38

1976

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Planowanie społeczne w warunkach rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego

VI Ogólnopolska Konferencja Naukowa zorganizowana przez Katedrę Polityki Społecznej
Uniwersytetu Warszawskiego w Towarzystwie Naukowym Płockim

W dniach 27—30 września 1976 r. w siedzibie Towarzystwa Naukowego Płockiego odbyła się VI doroczna Konferencja poświęcona problemowi planowania społecznego w warunkach rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego. Podobnie jak w latach poprzednich, konferencja zgromadziła samodzielnych i pomocniczych pracowników nauki, reprezentantów Towarzystwa Naukowego Płockiego, Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej. Wśród uczestników znaleźli się pracownicy uniwersytetów w Gdańsku, Lublinie, Łodzi, Śląska i Warszawy, Instytutu Filozofii i Socjologii PAN, Szkoły Głównej Planowania i Statystyki, akademii ekonomicznych w Katowicach i Wrocławiu, Głównego Urzędu Statystycznego, Komisji Planowania przy Prezydium Rządu, Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, Instytutu Kształtowania Środowiska.

Konferencja była kontynuacją — odbywanych w Towarzystwie Naukowym Płockim a organizowanych przez Katedrę Polityki Spo-

łecznej Uniwersytetu Warszawskiego — pięciu poprzednich konferencji, poświęconych ogólnie polityce społecznej, a w szczególności:

w latach 1971 i 1972 wybranym aktualnym problemom polityki społecznej¹,

w roku 1973 problemom planowania społecznego w zakładach pracy,

w roku 1974 koordynacji poziomej w zakresie polityki społecznej (między zakładami pracy a terytorialnymi organami władzy),

w roku 1975 polityce społecznej w różnych krajach socjalistycznych i kapitalistycznych,

i wreszcie w roku 1976 wymienionym w tytule perspektywom planowania społecznego w nowych warunkach, do których zmierza nasz kraj, realizując przyspieszony rozwój społeczno-gospodarczy, a którego celem jest rozwinięte społeczeństwo socjalistyczne.

W tym miejscu należą się słowa podziękowania Towarzystwu Naukowemu Płockiemu, a w szczególności jego niestrudzonemu Prezesowi dr. Jakubowi Chojnackiemu za stworzenie w Towarzystwie dziś rzadko już spotyka-

Tradycyjnie konferencję rozpoczęto złożeniem wiązanki kwiatów pod pomnikiem wybitnego płocczanina profesora Ludwika Krzywickiego (1859—1941)

Od lewej: prof. dr Ma i c n Frank — przewodniczący konferencji, dr inż. Jakub Chojnacki — prezes Towarzystwa Naukowego Płockiego i prof. dr Antoni Rajkiewicz

nej atmosfery gościnności i serdeczności, umożliwiającej uczestnikom oderwanie się od codziennych czynności i kłopotów i skoncentrowanie się na pracy naukowej. Trzeba też podkreślić, że dzięki przychylnemu stosunkowi Towarzystwa Wolnej Wszechnicy Polskiej, a specjalnie jego Prezesa gen. doc. dr A. Uziembły, jak i staraniom prezesa Warszawskiego Oddziału tego Towarzystwa mgr Janinie Wojciechowskiej, udało się w ciągu ostatnich trzech lat ogłosić drukiem w „Biuletynie TWWP — Człowiek w pracy i w osiedlu” teksty referatów, wygłaszanych na konferencjach².

Organizatorem konferencji — pracownikiem Katedry Polityki Społecznej UW, temat VI konferencji wydawał się specjalnie aktualny. W rozwoju polityki społecznej osiągnięto stan, w którym przemiany ilościowe, wydaje się, przestają wystarczać. Nawet, gdyby to były przemiany tak duże, jak stopniowe wprowadzenie 10-letniej szkoły podstawowej, realizowanie koncepcji szkoły środowiskowej, czy wprowadzenie powszechnego leczenia ludności rolniczej. Wysunięta w Dyrektywach na VII Zjazd Partii i potwierdzona w Uchwale VII Zjazdu wizja docelowych przemian, zmierzających do zbudowania rozwiniętego społeczeństwa socjalistycznego wymagała od polity-

ki społecznej dokonania przemiany o charakterze jakościowym. Najogólniej można powiedzieć, że chodziło o rozważenie, jak poczynania poszczególnych polityk społecznych w zakresie oświaty, nauki, zdrowia, mieszkalnictwa, pracy i ochrony pracy powiązać we wspólnym działaniu określanym jako planowanie społeczne. Wyjaśnić trzeba było, co należy rozumieć pod pojęciem planowania społecznego, jaki jest wzajemny stosunek między planowaniem społecznym a polityką społeczną, jak realizować poczynania w zakresie tego działania.

Tak ujęty temat węzłowy konferencji zmuszał do rozważań teoretycznych, ponieważ idea planowania społecznego wymaga ugruntowania teoretycznych, w oparciu o które można by wysuwać postulaty pod adresem praktyki — kierowania. To założenie znalazło swój wyraz zarówno w doborze referatów, jak i w układzie wygłaszanych referatów. Autorami wypowiedzi byli przede wszystkim profesorem wyższych uczelni, a układ referatów można by tak ująć:

Grupa pierwsza referatów obejmowała ogólne problemy planowania społecznego, a złożyły się na nią następujące referaty:

¹ Sprawozdania z poszczególnych konferencji ogłaszane były w Notatkach Płockich.

² „Planowanie społeczne w zakładzie pracy”, Biuletyn TWWP „Człowiek w pracy i w osiedlu”, R. 1974, nr 9(49)XIV i 10(50)XIV. „Koordynacja pozioma polityki społecznej”, Biuletyn..., op. cit., R. 1975, nr 9(59)XV i 10(60)XV. „Polityka społeczna w różnych krajach”, Biuletyn TWWP „Człowiek w pracy i w osiedlu” R. 1976, nr 9(69)XVI i 10(70)XVI.

— prof. dr Jan Malanowski z Uniwersytetu Warszawskiego wygłosił referat pt. „Planowanie społeczne — zagadnienia podstawowe”. Autor w tym referacie precyzował zasadnicze pojęcia z dziedziny planowania społecznego rozumianego najogólniej jako docelowe poczynania w dziedzinie „kierunkowania” przemian w strukturze społecznej,

— doc. dr Stanisław Czajka z Uniwersytetu Warszawskiego w swoim referacie omówił

polityczny charakter planowania społecznego,

- prof. dr Tadeusz Przeciszewski z Uniwersytetu im. M. Curie-Skłodowskiej w Lublinie wygłosił referat pt. „Główne problemy planowania społecznego w wąskim rozumieniu tego terminu (zatrudnienie, inwestycje, koszty)”,
- prof. dr Józef Balcerek ze Szkoły Głównej Planowania i Statystyki wygłosił referat pt. „Socjologiczne uwarunkowania i implikacje planowania społecznego”,
- prof. dr Antoni Rajkiewicz, który w swym referacie precyzował wzajemny stosunek między polityką społeczną a planowaniem społecznym.

Ostatnim referatem tej pierwszej grupy, stanowiącym w pewnym stopniu przejście od teorii do praktyki była wypowiedź

- dr Zdzisławy Czyżowskiej, dyrektora Zespołu Komisji Planowania przy Radzie Ministrów, a poświęcona stanowi obecnemu planowaniu społecznego, jak też kierunkom przyszłych przemian.

Druga grupa referatów podejmowała problematykę planowania społecznego w odniesieniu do problemów najbardziej powszechnych, a więc z zakresu polityki ludnościowej i konsumpcji. W tej grupie wypowiedzi objęły następujące tematy:

- prof. dr Mikołaj Latuch, dyrektor Instytutu Spraw Społecznych w Szkole Głównej Planowania i Statystyki wygłosił referat pt. „Cele populacyjne w planowaniu społecznym”,
- prof. dr Kazimierz Wierzbicki z Instytutu Filozofii i Socjologii PAN referat pt. „Jakość życia w socjalistycznym systemie centralnie planowanym”,
- doc. inż. Józef Michalik z Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Bratysławie referat pt. „Planowanie rozwoju społecznego i jego rola w kształtowaniu socjalistycznego sposobu życia”,
- doc. dr Barbara Tryfan z Instytutu Rozwoju Wsi i Rolnictwa PAN referat pt. „Działanie polityki społecznej w zakresie wyrównywania różnic między miastem i wsią”,
- doc. dr Lidia Beskid z Instytutu Filozofii i Socjologii PAN referat pt. „Zakres swobody wyboru kierunków konsumpcji w gospodarstwach pracowniczych”,
- doc. dr Izabela Kudrycka z Zakładu Badań Ekonomicznych Głównego Urzędu Statystycznego referat pt. „Ekonometryczny model konsumpcji”.

Trzecią kolejną grupę referatów stanowiła problematyka pracy. Dotąd w ramach polityki społecznej szczegółowej nie omawiano tej problematyki, a wydaje się, że dla planowania społecznego jest ona bardzo ważna. Praca w naszym ustroju decyduje o statusie społecz-

nym obywateli, o poziomie zaspokajania potrzeb, stymuluje do kształcenia i podnoszenia kwalifikacji. W tej grupie wygłoszono następujące referaty:

- prof. dr Marian Frank z Uniwersytetu Warszawskiego pt. „Problemy pracy w planowaniu społecznym”,
- prof. dr Jan Rosner pt. „Problemy ergonomiczne w planowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego”,
- dr Andrzej Nałęcz z Centralnego Instytutu Ochrony Pracy pt. „Planowanie poprawy warunków pracy w planach społeczno-gospodarczych”.

Ostatnia grupa referatów obejmowała wypowiedzi dotyczące poglądów różnych szczegółowych polityk społecznych na zagadnienia planowania społecznego. W ramach tej grupy wygłoszono następujące referaty:

- doc. dr Władysław Adamski, wicedyrektor Instytutu Filozofii i Socjologii PAN pt. „Odrębność powojennego pokolenia młodzieży, jako podstawa polityki społecznej”,
- prof. dr Bogusław Kożusznik z Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego pt. „Problemy społecznego planowania na rzecz zdrowia”,
- prof. dr Kazimierz Podoski z Uniwersytetu Gdańskiego pt. „Oświata w planowaniu społecznym w warunkach realizacji reformy systemu edukacji narodowej”,
- prof. dr Jan Kluczyński z Uniwersytetu Warszawskiego pt. „Kadry kwalifikowane w planowaniu społecznym”,
- doc. dr Władysław Dominiak z Instytutu Kształtowania Środowiska pt. „Mieszkanie i jego miejsce w planowaniu społeczno-gospodarczego rozwoju kraju”.

Po każdym z wykładów były zadawane referentom pytania, a następnie dyskusja. Następowala wymiana poglądów. Dyskusja była bardzo interesująca, ponieważ zarówno referenci, jak i dyskutanci odnajdywali wspólne zainteresowania.

Referując wyniki swych badań zarówno samodzielnymi pracownicy nauki, jak też i praktycy natrafiali na wzajemne powiązanie, oddziaływanie odcinkowych polityk społecznych, co umocniło ich przekonanie o ścisłej więzi poszczególnych odcinków polityki społecznej.

Dużym urozmaiceniem dla uczestników konferencji była zorganizowana przy pomocy Płockich Zakładów Petrochemicznych wycieczka do Fabryki Fajansów we Włocławku. Wycieczka oprowadzana przez dyrektora fabryki zapoznała się z procesem produkcji fajansów, zwiedziła zakład zwracając specjalną uwagę na urządzenia socjalne, warunki pracy i bezpieczeństwo pracy, poziom mechanizacji a zakończyła zwiedzanie obejrzeniem eksponatów w Muzeum.